

پنجشنبه 17 آبان 1397-29 صفر 1440-8 نوامبر 2018

محاکمه "دکتر محمد مصدق" پس از کودتای 28 مرداد توسط دولت نظامی (1332ش)

محاکمه "دکتر محمد مصدق" پس از کودتای 28 مرداد توسط دولت نظامی (1332ش) يك روز پس از کودتای 28 مرداد 1332ش دکتر محمد مصدق، نخست وزیر برکنار شده، خود را به دولت کودتا معرفی کرد و به همراه عده زیادی از همکارانش در دولت و مجلس راهی زندان شد. پس از چند جلسه بازجویی، محاکمه او در دادگاه نظامی در تاریخ هفدهم آبان 1332ش آغاز گردید. اتهام او، سوء قصد به منظور برهم زدن اساس حکومت و تاج و تخت سلطنت و تحریک مردم به مسلح شدن بر ضد قدرت سلطنت بود. بهانه این اتهام در اینجا بود که مصدق در روز 25 مرداد 1332، در مقام نخست وزیر، فرمان عزل خود از نخست وزیري را که از طرف شاه صادر شده بود، مورد قبول قرار نداده و به اجرا نگذاشته بود. در جریان 35 جلسه محاکمه، از طرف دادستان به مصدق اهانت شد و مصدق هم بسیاری از حرف های ناگفتنی را گفت. در نهایت دادگاه او را به سه سال حبس محکوم نمود ولی پس از 26 جلسه دادگاه تجدید نظر و فرجام خواهی مصدق، رای دادگاه تغییر نیافت و او پس از پشت سر گذاشتن دوران محکومیت، به مدت ده سال به زادگاه خود، احمد آباد تبعید شد. سرانجام دکتر مصدق در بهمن 1345 ش در 84 سالگی پس از تحمل مرارت های زندان و تبعید و به دنبال يك عمر دراز و پرحادثه سیاسی درگذشت و در همان جا مدفون گردید.

درگذشت نویسنده شهیر "سید محمد علی جمالزاده" پدر داستان رlm& نویسی نوین ایران (1376 ش) سید محمد علی جمالزاده در سال 1270 ش در اصفهان و در خانواده رlm& ای بزرگ و عالم به دنیا آمد. پدرش سید جمال الدین واعظ اصفهانی همدانی از پرنفوذترین مبلغان مذهبی دوران مشروطه بود و نقش مهمی در آن نهضت داشت. در سال رlm& های جوانی محمد علی، وی همگام با پدر و پس از آن از فعالان برجسته حرکت اصلاح طلبانه مشروطیت به شمار می رlm& رفت که یکی از دلایل این حضور ضد استبدادی، دستگیری و قتل پدرش در جریان مشروطیت به دست عمال محمد علی شاه رlm& قاجار بود. سید محمد علی جمالزاده پس از اتمام تحصیلات ابتدایی، راهی بیروت و سپس پاریس شد و در فرانسه در رشته حقوق فارغ التحصیل گردید. وی در 22 سالگی در حالی که بسیاری از مناطق ایران بی رlm& طرف در جریان جنگ جهانی اول به اشغال دولت رlm& های روس و انگلیس و عثمانی درآمده بود به کرمانشاه رفت و ارتش کوچکی از کردها برای جنگ با متفقین به وجود آورد. اما خیلی زود این کار را رها کرد و راهی برلین در آلمان شد. جمالزاده سپس به مدت بیست و پنج سال در دفتر بین رlm& المللی کار در ژنو شروع به فعالیت نمود و در کنار آن به مطالعات وسیعی دست زد. با فرا رسیدن شهریور 1320 ش، حیات ادبی جمالزاده شروع شد و چند داستان از او در تهران به چاپ رسید. وی تحت تأثیر آشنایی با روشنفکران ایرانی به این نتیجه رسید که یکی از دلایل بی رlm& سواد و وسیع مردم ایران در آن زمان این است که نخبگان تحصیل کرده، تنها برای خوش رlm& آمد یکدیگر می رlm& نویسند، حال آنکه در غرب، حتی متفکران بزرگ هم در نویسندگی از نهایت سادگی بهره می رlm& گیرند. نتیجه این اندیشه، نوشتن و انتشار تعدادی داستان رlm& های کوتاه ابتکاری بود که بعدها اساس نخستین کتاب وی با نام "یکی بود، یکی نبود" گردید. این کتاب ولوله رlm& ای در میان خوانندگان فارسی زبان انداخت، چرا که او برخلاف عادت معمول نویسندگان معاصرش، در داستان خود از لغات و اصطلاحات روزمره مردم استفاده کرد و از دشوارنویسی پرهیز نمود، که این، ویژگی خاص نوشته رlm& های اوست. گنج شایگان، صحرای محشر، خاک و آدم و دشمن ملت و... از جمله کتاب رlm& های جمالزاده است که در نتیجه آن رlm& ها، از او به عنوان پدر داستان رlm& نویسی ایران یاد کرده رlm& اند. سرانجام محمد علی جمالزاده در حالی که در حدود نود سال در اروپا می رlm& زیست ولی همیشه قلبش برای وطن می رlm& تپید، در هفدهم آبان 1376 برابر با 8 نوامبر 1977 م پس از عمری طولانی در 106 سالگی درگذشت و در ژنو به خاک سپرده شد.

درگذشت "جان میلتون" ادیب و شاعر بزرگ انگلیسی (1674م)

جان میلتون، شاعر بزرگ قرن هفدهم انگلستان، در سی رlm& ام ژانویه 1608م در لندن به دنیا آمد. وی در کودکی عشق و علاقه عجیبی به ادبیات و به ویژه شعر پیدا نمود و همین موضوع سبب گردید که به زودی نیز شعر بسراید، به طوری که در اوان نوجوانی، چندین قطعه و اثر عالی نوشت. میلتون در 21 سالگی اولین اثر مشهور خود با نام تولد مسیح (ع) را سرود و به زودی سرشناس و معروف شد. در این اثر که جنبه هنری، اخلاقی و مذهبی سراینده نمایان است، کشمکش قریب الوقوع فرقه رlm& های مذهبی پیش بینی شده بود. وقایع آن زمان جامعه انگلستان میلتون را به شدت آزار می رlm& داد به طوری که به تدریج روحی مبارزه طلب پیدا کرد و تصمیم گرفت علیه پیدادگری قیام کند. از این به بعد، دوران مبارزه، بدبختی و شهرت آغاز گشت؛ حکومت به شدت وی را تحت تعقیب قرار داده و اعمال وی را محدود کرده بود. با این وصف، به زودی، میلتون و عقایدش پیروزی رlm& های بزرگی به دست آوردند، لیکن او همچنان در دفاع از آزادی فکر و قلم، شعر می رlm& سرود و مردم را تشویق می رlm& کرد. این دوران نیز دیری نپایید و حکومت استبدادی،

دوباره جانشین افکار آزادی طلب گردید. بدین ترتیب میلتن که خود را شکست خورده احساس می‌رلم؛ نمود گوشه انزوا گرفت و دست از هر فعالیتی کشید. میلتن در همان گوشه انزوا به خلق آثاری موفق شد که هم اکنون جامعه ادبی انگلستان به وجود آن‌رلم؛ها افتخار می‌رلم؛کند. بینایی میلتن در سال 1652م بر اثر تحریر و تالیفات زیاد رو به ضعف نهاد تا این‌رلم؛که کاملاً کور شد و از کارهای اجتماعی کناره گرفت. وی در سال 1660، کور و خسته و نومید، اثر جاودانش بهشت گمشده را سرود. وی در این اثر نشان می‌رلم؛دهد که به خدای یگانه ایمان دارد و شیطان بر اثر مشیت الهی پدید آمده و اراده خدا بر این قرار گرفته که برخی از بندگان، قدرت اختیار داشته باشند. بهشت گمشده، یکی از بزرگ‌رلم؛ترین حماسه‌رلم؛های جهان است و از لحاظ استحکام کلام، در ادبیات زبان انگلیسی بی‌رلم؛نظیر است، به طوری که میلتن را پس از شکسپیر در مقام اول قرار می‌رلم؛دهد. ویژگی‌رلم؛های شعر وی در استحکام، صراحت و ظرافت آن‌رلم؛هاست که هیچ‌رلم؛یک از معاصرانش به آن دست نیافته‌رلم؛اند. تعادل و ترکیب شعر با موضوع و هماهنگی آن دو با هم در تمامی آثار میلتن مشخص می‌رلم؛باشد. اشعار مختلف او، ادراک کم‌رلم؛نظیرش را در پیچیدگی‌رلم؛های اوزان خوش‌رلم؛آهنگ نشان می‌رلم؛دهد. آهنگی که از تعادل ساختمان و ترکیب استادانه شعر با بیان موضوع، اعم از خطابه نویسی یا داستان‌رلم؛پردازي حاصل می‌رلم؛شود. نثر میلتن نیز بسیار فصیح و استوار است و هنر نمایشی او از حد متوسط بالاتر. میلتن از بزرگ‌رلم؛ترین و معتبرترین چهره‌رلم؛ها در ادبیات انگلستان است و نفوذ عظیمی در آثرنویسندگان انگلیسی و آلمانی و... بر جای نهاد. وی در عین این‌رلم؛که طبیعی ملایم و مصاحبتی دلنشین داشته از طرف دیگر مبارزی لجوج و خشن و فردی جاه طلب و مغرور بوده است. هم‌رلم؛چنین روح اندوه‌رلم؛ناک و روح شادمان از دیگر آثار اوست. جان میلتن سرانجام در 8 نوامبر 1674م در 66 سالگی درگذشت در حالی که هرگز نتوانست آن‌رلم؛چه را می‌رلم؛خواست به چشم ببیند.